

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

27. ledna 2005 *

Ve věci C-125/04,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages (Belgie), rozhodnutím ze dne 4. prosince 2003, došlým Soudnímu dvoru dne 8. března 2004, v řízení

Guy Denuit,

Betty Cordenier

proti

Transorient – Mosäique Voyages et Culture SA,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, N. Colneric a J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: francouzština.

generální advokát: A. Tizzano,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za belgickou vládu E. Dominkovits, jako zmocněnkyní,

— za Komisi Evropských společenství A. Aresuem a J.-P. Keppennem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (Úř. věst. L 158, s. 59; Zvl. vyd. 13/10, s. 132; dále jen „směrnice“).

- 2 Tato otázka byla předložena v rámci sporu mezi G. Denuitem a B. Cordenier a cestovní kanceláří Transorient – Mosaique Voyages et Culture SA (dále jen „cestovní kancelář“) ve věci ceny zájezdu do Egypta.

Právní rámec

- 3 Článek 4 odst. 4 písm. a) směrnice stanoví:

„Ceny stanovené ve smlouvě nesmějí být měněny, ledaže smlouva výslovně stanoví možnost zvýšení nebo snížení ceny a určí přesný způsob výpočtu a výhradně, aby přihlédla ke změnám:

- cen za dopravu, včetně cen pohonných hmot,

- poplatků za určité služby, jako jsou letištní a přístavní poplatky na letištích a v přístavech,

- směnných kurzů použitých pro daný soubor služeb.“

- 4 Směrnice byla do belgického právního řádu provedena zákonem ze dne 16. února 1994 o cestovní smlouvě a o smlouvě o zprostředkování cesty (*Moniteur belge* ze dne 1. dubna 1994, s. 8928), jehož čl. 11 odst. 1 odpovídá zmíněnému čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice a stanoví:

„Cena dohodnutá ve smlouvě nesmí být měněna, ledaže smlouva výslovně stanoví takovou možnost právě tak jako přesný způsob výpočtu, a změna ceny je následkem změn:

- a) směnných kurzů použitých pro cestu nebo

- b) cen za dopravu, včetně cen pohonných hmot, nebo

- c) poplatků za určité služby.

V takovém případě je třeba, aby uvedené změny rovněž zapříčinily snížení ceny.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 5 Guy Denuit a jeho manželka Betty Cordenier, žalobci v původním řízení, si pro sebe a svého syna Thierryho rezervovali u cestovní kanceláře cestu a pobyt *all-inclusive* v Egyptě v celkové výši 2 765 eur; zahrnující zejména jejich leteckou dopravu z Bruselu a zpět a rovněž okružní plavbu po Nilu ve dnech od 2. do 9. března 2003.
- 6 Ve všeobecných podmínkách cestovní kanceláře je uvedeno, že „tyto služby byly vypočítány dle směnného kurzu dolaru platného v okamžiku vydání tohoto katalogu (leden 2002 – směnný kurz 1 euro = 0,91 USD). Jakákoli změna o více než 10 % před odjezdem nás opravňuje upravit cenu“.
- 7 Po návratu z cesty žalobci v původním řízení vyzvali cestovní kancelář, aby jim uhradila zpět část z celkové ceny, a sice 217,61 eur, kterou již zaplatili, přičemž uplatňovali, že cena měla být snížena náležitě vzhledem k částce za služby vyjádřené v dolarech, v návaznosti na změnu směnného kurzu této devizy, jelikož ten byl v den jejich odjezdu 1,08 USD za 1 euro.
- 8 Cestovní kancelář odmítla žalobcům v původním řízení vrátit zpět požadovanou částku, přičemž se dovolávala zejména čl. 11 odst. 1 zákona ze dne 16. února 1994.

9 Žalobci v původním řízení se tedy obrátili na belgické neziskové sdružení collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

10 Vzhledem k tomu, že spor, který je mu předložen, vyžaduje výklad čl. 4 odst. 4 směrnice, collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages se rozhodlo přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Pokud ustanovení zakotvené ve smlouvě zavazující spotřebitele vůči organizátorovi nebo prodejci stanoví pouze možnost zvýšení ceny a určuje přesný způsob výpočtu a výhradně, aby přihlédlo ke změnám taxativně stanoveným v čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice, je třeba tento článek vykládat tak, že mlčky způsobuje snížení ceny podle téhož způsobu výpočtu?

2) Pokud ustanovení zakotvené ve smlouvě zavazující spotřebitele vůči organizátorovi nebo prodejci stanoví možnost zvýšení a snížení ceny bez určení přesného způsobu výpočtu a výhradně, aby přihlédlo ke změnám taxativně stanoveným v čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice, je třeba tento článek vykládat tak, že způsobuje neplatnost celého ustanovení nebo se neplatnost omezuje pouze na zvýšení ceny?

3) Pokud ustanovení zakotvené ve smlouvě zavazující spotřebitele vůči organizátorovi nebo prodejci stanoví možnost výlučně ve prospěch organizátora cesty

nebo prodejce zvýšení nebo snížení ceny a určuje přesný způsob výpočtu a výhradně, aby přihlédlo ke změnám taxativně stanoveným v čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice, je třeba tento článek vykládat tak, že způsobuje neplatnost celého ustanovení nebo se neplatnost omezuje pouze na zvýšení ceny?

- 4) Pokud ustanovení zakotvené ve smlouvě zavazující spotřebitele vůči organizátorovi nebo prodejci stanoví možnost, jak ve prospěch organizátora cesty nebo prodejce, tak i ve prospěch spotřebitele, zvýšení nebo snížení ceny a určuje přesný způsob výpočtu a výhradně, aby přihlédlo ke změnám taxativně stanoveným v čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice, je třeba tento článek vykládat tak, že ukládá organizátorovi cesty nebo prodejci povinnost snížit cenu, pokud toto není spotřebitelem požadováno?"

K pravomoci Soudního dvora

- 11 Úvodem je třeba přezkoumat, zda musí *collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages* být považováno za soud ve smyslu článku 234 ES.

- 12 Pro posouzení, zda předkládající orgán má charakter soudu členského státu ve smyslu článku 234 ES, bere Soudní dvůr v úvahu všechny prvky, jako je právní základ orgánu, jeho trvalost, závaznost jeho jurisdikce, sporná povaha řízení, použití právních předpisů orgánem, jakož i jeho nezávislost (viz zejména rozsudky ze dne

17. září 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Recueil, s. I-4961, bod 23 a uvedená judikatura, a ze dne 30. května 2002, Schmid, C-516/99, Recueil, s. I-4573, bod 34).

- 13 Podle judikatury Soudního dvora není rozhodčí soud, jehož pravomoc je založena na základě smlouvy, soudem členského státu ve smyslu článku 234 ES, jelikož smluvní strany nemají právní ani faktickou povinnost předložit svůj spor rozhodčímu soudu, a veřejné orgány dotčeného členského státu se ani nijak nepodílejí na rozhodování o použití rozhodčího řízení, ani se od nich nepožaduje, aby z úřední povinnosti zasahovaly do průběhu rozhodčího řízení (viz rozsudky ze dne 23. března 1982, „Nordsee“ Deutsche Hochseefischerei, C-102/81, Recueil, s. 1095, body 10 až 12, a ze dne 1. června 1999, Eco Swiss, C-126/97, Recueil, s. I-3055, bod 34).
- 14 Ve věci v původním řízení vyplývá z předkládacího rozhodnutí, že předložení sporu collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages vyplývá z rozhodčí smlouvy uzavřené mezi účastníky řízení.
- 15 Belgické právní předpisy nestanoví, že podání žaloby k tomuto rozhodčímu soudu je jediným prostředkem pro řešení sporu mezi jednotlivcem a zprostředkovatelem cesty. Běžný soud, kterému by byl předložen spor, jenž je předmětem rozhodčí smlouvy, se jistě musí prohlásit nepřislušným podle čl. 1679 odst. 1 belgického soudního řádu. Nicméně jurisdikce collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages není závazná v tom smyslu, že v případě neexistence rozhodčí smlouvy uzavřené mezi účastníky řízení je jednotlivec oprávněn se obrátit s žádostí o rozhodnutí sporu na běžné soudy.

- 16 Poněvadž ve sporu v původním řízení neexistuje žádná právní nebo faktická povinnost smluvních stran předložit svůj spor rozhodčímu soudu a belgické veřejné orgány se nepodílejí na rozhodování o použití rozhodčího řízení, collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages nemůže být považováno za soud členského státu ve smyslu článku 234 ES.
- 17 Z toho vyplývá, že Soudní dvůr není příslušný rozhodnout o otázkách položených collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

K nákladům řízení

- 18 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages, je tento příslušný k rozhodnutí o nákladech řízení. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Soudní dvůr není příslušný rozhodnout o otázkách položených collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Podpisy.